

**SLOVENSKA
MODERNA
IVAN CANKAR**

PREDMET: slovenščina

1. ŽIVLJENJE

- rodil se je 10. maja 1876 na Vrhniki na Klancu
- rodil se je osmi od dvanajstih otrok
- starša : mati Neža in oče Jože - trški krojač
- prva spoznanja in učenost je nabiral v enajsti šoli pod mostom
- zadnja dva razreda je bil najboljši učenec
- v višjih razredih je rad deklamiral in nastopal na raznih šolskih predstavah
- najbolj znan nastop je bil 26. avgusta 1888 in o tem sta tudi poročala oba ljubljanska dnevnikarja:
SLOVENSKI NAROD in **SLOVENEK**
- jeseni 1888 se je vpisal na ljubljansko realno
- nekaj časa je živel pri stricu Šimnu, ta ga je kasneje odslovil, potem se preselil k Ani Merjašič

Cankarjeva rojstna hiša

Cankarjeva spominska hiša,
ki stoji na mestu njegove
rojstne hiše

- leta 1892/93 je zapustil Ano Merjašič in z bratom Karlom, poznejšim duhovnikom nastalil pri krojaškem mojstru Antonu Repovšu
- Cankar se je tu litararno razživel
- imel je prvo tiskano pesem V VRTCU, začel je sodelovati pri Mahničevem RIMSKEM KATOLIKU, SLOVENCU in LJUBLJANSKEM ZVONU
- ko je imel napisanih 180 pesmi je začel pisati prvo prozo
- član dijaškega društva ZADRUGA
 - * tam razvil zelo živahno dejavnost,
 - * imel veliko nastopov
 - * bral svoje pesmi, prozne sestavke,

prevode in kritike

- po neopravljeni maturi zaradi slabih življenjskih razmer sta s pesnikom Kettejem zahajala v gostilno v Kravji dolini k Franzotovim
- po opravljeni maturi se je vpisal na gradbeni oddelek dunajske tehniške visoke šole, vendar kmalu opustil
- popolnoma se je posvetil litararnemu delu, na Dunaju je postal član literarnega kluba kot tudi Oton Župančič

- leta 1897 se je preselil v Pulj, ker mu je umrla mati
- 1907 se je hotel stopiti v politiko kot kandidat socialdemokratov, vendar mu ni uspelo
- dokončno se je preselil v Ljubljano
- 12. maja 1913 je imel v ljubljanskem Mestnem domu znamenito predavanje *Slovenci in Jugoslovani*, po katerem je bil aretiran zaradi izjave, ki je zagovarjala jugoslovansko politično zvezo
- po letu dni od očetove smrti je odšel k vojakom v Judenburg na Zgornjem Štajerskem
- po enem mesecu so ga odpustili zaradi bolezni
- leta 1918 je še nekaj prebival na Bledu, proti koncu oktobra je padel po stopnicah in se hudo poškodoval
- umrl je v **CUKRARNI V LJUBLJANI**
 - pokopali so ga leta 1918 na ljubljanskih žalah v t.i. Grobnici moderne, kjer so pokopani tudi :
Oton Župančič, Dragotin Kette in Josip Murnik

2. ustvarjanje

- v svojih dunajskih letih je sodeloval pri literarnem krožku slovenskih študentov, katerega člani so bili med drugimi tudi Oton Župančič, Fran Govekar in Fran Eller
- najprej je pisal REALISTIČNO, kasneje se preusmeril k **novoromantičnim** tokovom :
 - * simbolizem
 - * dekadenca
- v epilogu slednjih je še potrdil svoj odmik od realizma:

***K vragu vse teorije! Moje oči niso mrtev aparat;
moje oči so pokoren organ moje duše, - moje
duše in njene lepote, njenega sočutja, njene
ljubezni in njenega sovraštva ...***

- zaradi izzida Cankarjeve Erotike in Župančičeve Čaše opojnosti štejemo leto 1889 za začetek slovenske moderne

3. poezija

PLAVALA JE LUNA MED OBLAKI (EROTIKA)

Plavala je luna med oblaki,
sladko spalo mesto je pod njó;
a midvá po cesti sva hodila,
o ljubezni vroči govorila
in objemala se pretesnó ...

Kjé je pómlad, kjé je dèkle moje! ...
Plašč meglén je nad zemljó razstrt;
v snegu škriplje pod nogami cesta,
lepa ljubica mi je nezvesta,
v srcu mojem pa je hladna smrt.

4. PROZA

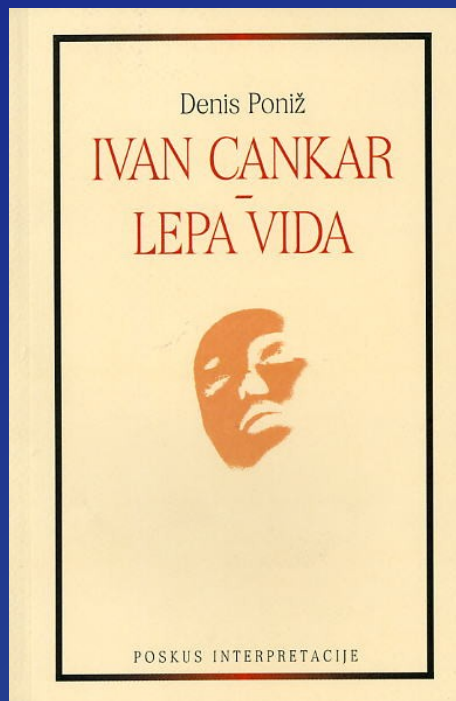
NOVELE	ROMANI	POVESTI	ČRTICE
Ob zori	Milan in Milena	Grešnik Lenart	Moje življenje
V mesečini	Novo življenje	Troje povesti	Podobe iz sanj
Volja in moč	Nina	Smrt in pogreb Jakoba Nesreče	Vinjete
Mimo življenja	Martin Kačur	Gospa Judit	

5. dramatika

- ROMANTIČNE DUŠE
- JAKOB RUDA
- ZA NAROD
- BALGOR
- KRALJ NA BETAJNOVI
- POHUJŠANJE V DOLINI

ŠENTFLORJANSKI

- HLAPCI
- LEPA VIDA

6. ESEJISTIKA

- Krpanova kobilica
(1907)
- Bela krizantema
(1910)

7. zanimivosti

- imajo ga za največjega slovenskega **prozalista**
- eden najboljših slovenskih **dramatikov**
- po Cankarju sta poimenovani kulturni ustanovi
- Cankarjev dom v **Ljubljani** in Cankarjev dom v **Vrhniku**
- njegovo ime nosijo številne ceste in ulice
- upoštevanje 10.000 tolarjev

Cankarjev dom v Ljubljani

8. literatura

- http://sl.wikipedia.org/wiki/Ivan_Cankar
 - Slovenski književniki rojeni do leta 1899
Marjeta Žebovec
Ljubljana, 2005